

شماره
تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۰۸
پست



جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

دیرینت دولت

بسمه تعالی
«با صلوات بر محمد و آل محمد»

اعضای محترم هیئت دولت
استانداران محترم سراسر کشور

با سلام، پیرو ابلاغیه شماره ۶۱۱۳۴/۱۸۷۹۸۲ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۵ در خصوص ضوابط مقرر در آیین‌نامه ماده (۲۴) قانون بهبود محیط کسب و کار و نیز آیین‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار، جهت انتظام بخشی به فرایند مقررات‌گذاری مراجع ذی‌صلاح، به پیوست جزییات تکالیف مقرر در قوانین و مصوبات هیئت وزیران در زمینه تدوین، تصویب و انتشار مقررات مرتبط با محیط کسب و کار که توسط معاونت حقوقی رئیس‌جمهور منقح گردیده و طی نامه شماره ۴۹۰۶۷/۱۸۲۰۷۹ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۲۷ ارائه شده است، جهت به‌رهمندی و اقدام مطابق فهرست یادآور ضمیمه این ابلاغیه و نظارت بر رعایت این تکالیف در دستگاه متبوع و واحدهای تابعه و وابسته ارسال می‌شود.

سید کامل تقوی نژاد



« تکالیف دستگاه‌های اجرایی در خصوص تدوین، تصویب و انتشار مقررات مرتبط با محیط کسب و کار »

کلیه مراجع صلاحیت‌دار منتسب به دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار تحت هر عنوان از قبیل شورا، شورای عالی، هیأت، ستاد، کمیسیون، کارگروه و ... که مبادرت به وضع مقررہ می‌نمایند به نحوی که شکایت مردم از آن مقررہ در مراجع قضایی و اداری ذی‌صلاح به طرفیت آن دستگاه اجرایی قابل رسیدگی است، مکلفند در صدور مقررات یاد شده، مواد (۲۴) و (۳۰) این قانون و مقررات اجرایی آنها را به شرح زیر رعایت نمایند:

تکلیف اول) معرفی نماینده و برقراری ارتباط نظام‌مند (سیستمی) با سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران (به نشانی qavanin.ir)

مستند قانونی	ماده (۴) آیین‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار
	کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند مقررات خود که مرتبط با محیط کسب و کار می‌باشند را مطابق با این آیین‌نامه و شیوه‌نامه اجرایی ورود اطلاعات که حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه توسط معاونت حقوقی رئیس جمهور ابلاغ می‌گردد، در پایگاه ثبت نمایند. تبصره - مسئولیت صحت اطلاعات وارد شده، بر عهده دستگاه اجرایی وارد کننده آن به پایگاه است.
مستند قانونی	بند ۱۳-۳) شیوه‌نامه اجرایی ورود اطلاعات به سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران
	هر دستگاه نسبت به معرفی یک رابط فناوری با اشراف کامل نسبت به موضوع به صورت کتبی به معاونت اقدام نماید.

تکلیف دوم) معرفی مراجع و مقامات صلاحیت‌دار جهت وضع مقررہ با امضای بالاترین مقام دستگاه خطاب به معاونت حقوقی ریاست جمهوری

مستند قانونی	ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
	کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه، مراجع و مقامات صلاحیت‌دار جهت وضع مقررہ در دستگاه خویش را با امضای بالاترین مقام دستگاه به معاونت حقوقی رئیس جمهور ارسال نمایند. ثبت و انتشار مقررہ در پایگاه صرفاً از سوی مراجع و مقامات ذی‌صلاح معرفی شده امکان پذیر است.



تکلیف سوم) نظرخواهی از اتاق‌ها و تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط و توجه به نظرات آنها

مستند قانونی	ماده (۱۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی
دولت موظف است حداکثر ظرف شش ماه زمینه‌های تأسیس انجمن‌های صنفی - حرفه‌ای را به صورت سازمان‌های مردم‌نهاد فراهم نماید. این انجمن‌ها برای تحقق مقررات صنفی و حرفه‌ای، اصول اخلاق حرفه‌ای و توسعه علمی و تکنولوژی در رشته‌های مرتبط فعالیت می‌نمایند. دستگاه‌های اجرایی موظفند در تدوین و اصلاح ضوابط و مقررات از این انجمن‌ها نظر مشورتی اخذ نمایند.	
مستند قانونی	ماده (۲) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید.	
مستند قانونی	ماده (۳) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
دستگاه‌های اجرایی مکلفند هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی، نظر تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند.	
مستند قانونی	ماده (۲) آیین‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب‌وکار
دستگاه‌های اجرایی مکلفند در تدوین یا اصلاح مقررات و رویه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار، نظر اتاق‌ها و تشکل‌های کارفرمایی و کارگری که عضو اتاق‌ها نیستند و سایر تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط را اخذ و مورد توجه قرار دهند و در صورت لزوم، از آنها برای شرکت در جلسات دعوت کنند. در مواردی که دستگاه اجرایی، تصویب مقرره‌ای را به مراجع ذی‌صلاح پیشنهاد می‌نماید، مکلف است پیشنهاد خود به همراه اطلاعاتی از قبیل اسناد پشتیبان، قوانین و مقررات مرتبط، آثار وضع مصوبه جدید بر مقررات پیشین، نظرات دریافتی از تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط و گزارش توجیهی پذیرش یا رد آنها را در قالب دستورالعمل ابلاغی توسط معاونت حقوقی رئیس‌جمهور به مراجع تصمیم‌گیرنده ارسال نماید.	
مستند قانونی	ماده (۳) دستورالعمل نحوه تدوین پیش‌نویس مقررات مرتبط با محیط کسب و کار
دولت و دستگاه‌های اجرایی مکلفند در مراحل تدوین یا اصلاح مقررات و رویه‌های اجرایی نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند و در صورت لزوم، ذینفعان، مراکز علمی معتبر از جمله دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی، بنیاد ملی نخبگان و همچنین نهادهای قانونی مردم‌نهاد تخصصی و صنفی را اخذ و مورد توجه قرار دهند و در صورت اقتضا از آنها، برای شرکت در جلسه دعوت کنند ...	



تکلیف چهارم) رعایت الزامات در تدوین مقرره شامل مقدمه توجیهی، مبنای قانونی وضع، پیوست نظرخواهی، اخذ نظر بالاترین مقام دستگاه حقوقی و تعیین اثر وضع مقرره

مستند قانونی	ماده (۳) دستورالعمل نحوه تدوین پیش نویس مقررات مرتبط با محیط کسب و کار
... پیش نویس [مقرره] موضوع این ماده، حتی الامکان با رعایت بندهای زیر تنظیم و توسط دستگاه اجرایی در پایگاه یاد شده [پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار] بارگذاری می شود:	
۱- درج مقدمه توجیهی مبنی بر ضرورت و مطلوبیت وضع مقرره	
۲- ذکر مبنای قانونی وضع مقرره مانند اصل (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	
۳- پیوستی حاکی از نظرخواهی و توجه به این نظرات در راستای رعایت ماده (۳) قانون	
۴- اخذ نظر بالاترین مقام حقوقی دستگاه واضع مقرره جهت حصول اطمینان از عدم مغایرت مقرره با قوانین	
۵- تعیین اثر وضع مقرره بر مقررات پیشین به نحو صریح و دقیق در انتهای پیش نویس.	

تکلیف پنجم) انتشار پیش نویس یک هفته قبل از تصویب در تارنمای مرجع واضح مقرره (به همراه اعلام نشانی تارنما به معاونت حقوقی ریاست جمهوری)

مستند قانونی	ماده (۳۰) الحاقی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
... دستگاه های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ مکلفند پیش نویس آیین نامه، دستورالعمل یا بخشنامه خود را یک هفته قبل از صدور، در تارنمای (سایت) خود به اطلاع عموم و فعالان اقتصادی برسانند تا فرصت لازم برای اعلام نظرات عموم یا فعالان اقتصادی و تشکل ها وجود داشته باشد ...	
مستند قانونی	ماده (۳) آیین نامه لزوم ثبت و اطلاع رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار
دستگاه های اجرایی مکلفند، پیش نویس مقررات خود را مطابق دستورالعمل موضوع ماده (۲) این آیین نامه یک هفته قبل از صدور، در تارنمای (سایت) خود به اطلاع عموم و فعالان اقتصادی برسانند تا فرصت لازم برای اعلام نظرات عموم یا فعالان اقتصادی و تشکل ها وجود داشته باشد. اجرای تکلیف موضوع این ماده ساقط کننده تکلیف دستگاه اجرایی مقرر در ماده (۲) این آیین نامه نیست.	
نبره- دستگاه های اجرایی مکلفند، ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، نشانی دقیق تارنمای خود، جهت اجرای این ماده را به معاونت حقوقی رئیس جمهور اعلام کنند تا در پایگاه منتشر گردد.	



تکلیف هشتم) انتشار پیش‌نویس در پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور (به نشانی dotic.ir)

مستند قانونی	تبصره (۲) ماده (۳) آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
<p>معاونت حقوقی رییس جمهور مکلف است صفحه ریزه‌ای با پیوند (لینک) در صفحه اصلی پایگاه ملی اطلاع‌رسانی قوانین و مقررات کشور مخصوص اعلام خبرهای تغییرات آتی در مقررات کشور ایجاد کند. دستگاه‌های اجرایی مکلفند پیش‌نویس مقررات خود را مطابق دستورالعمل ابلاغی معاونت حقوقی رییس جمهور، یک هفته قبل از صدور، علاوه بر تارنمای خود، در این پایگاه منتشر و به اطلاع عموم برسانند تا فرصت لازم برای دریافت نظرات عموم و فعالان اقتصادی و تشکل‌ها (جمع سپاری) در تدوین مقررات فراهم شود.</p>	

تکلیف هفتم) لزوم توجه به ساختار متعارف مقررات (مشمول بر تاریخ تصویب، مرجع تصویب، شماره و تاریخ ابلاغ) به همراه درج تاریخ لازم‌الاجرا شدن مقرره با رعایت حقوق مکاتبه شهروندان

مستند قانونی	ماده (۴) آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار
<p>دستگاه‌های اجرایی مکلفند با رعایت این آیین‌نامه و ماده (۷) آیین‌نامه، مدت زمانی که مقرره پس از انتشار در پایگاه، لازم‌الاجرا می‌شود را صراحتاً درج نمایند.</p> <p>تبصره - در محاسبه مدت زمان لازم‌الاجرا شدن مقرره، روز انتشار در پایگاه، جزو مدت محسوب نمی‌شود. همچنین از نظر احتساب مواعد مندرج در جدول پیوست این آیین‌نامه، هر ماه سی روز است.</p>	
مستند قانونی	ماده (۷) آیین‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار
<p>مقرراتی که علاوه بر دستگاه‌های اجرایی و کارکنان آنان، برای سایر مردم حق یا تکلیف ایجاد می‌نماید، (۱۵) روز پس از انتشار در پایگاه، لازم‌الاجرا است؛ مگر اینکه در خود مقرره مهلت یا ترتیب خاص دیگری ذکر شده باشد.</p> <p>تبصره ۱- در مواردی که اجرای مقرره بنا به ملاحظات اقتصادی از جمله ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری، اقتضای اعطای مهلتی بیش از (۱۵) روز را دارد، دستگاه اجرایی مکلف است با رعایت ماده (۲۴) قانون، مهلت بیشتری را برای لازم‌الاجرا شدن مقرره در نظر گیرد.</p> <p>تبصره ۲- دستگاه‌های اجرایی نمی‌توانند اجرای شدن احکامی از مقرره را که موجب تکلیف برای شهروندان است و یا حتی از آنها زایل می‌نماید را به تاریخی پیش از انتشار مقرره در پایگاه تسری دهند. رعایت حقوق مکاتبه شهروندان در هر حال، الزامی است.</p>	
مستند قانونی	ماده (۵) دستورالعمل نحوه تدوین پیش‌نویس مقررات مرتبط با محیط کسب و کار



دستگاه اجرایی واضح مقرر مكلف است ضمن رعایت ساختار متعارف مقررات (مشمول بر تاریخ تصویب، مرجع تصویب، شماره و تاریخ ابلاغ)، تاریخ لازم الاجراء شدن مقرر را با لحاظ موارد زیر در پیش نویس تعیین نماید:

۱- مقرراتی که علاوه بر دستگاه اجرایی و کارکنان آنان، برای سایر اشخاص حق یا تکلیف ایجاد می نماید، (۱۵) روز پس از انتشار در پایگاه کسب و کار، لازم الاجراء است؛ مگر این که مشمول بندهای (۲) و (۳) این ماده بوده و یا در خود مقرر، با رعایت بند (۴) مهلت یا ترتیب خاص دیگری ذکر شده باشد.

۲- در مواردی که اجرای مقرر بنا به ملاحظات اقتصادی از جمله ایجاد امنیت سرمایه گذاری، اقتضای اعطای مهلتی بیش از (۱۵) روز را دارد، دستگاه اجرایی مكلف است با رعایت جدول پیوست آیین نامه ماده (۲۴) قانون، مهلت بیشتری را برای لازم الاجراء شدن مقرر در نظر گرفته و تاریخ اجرایی شدن مقرر را صراحتاً در متن آن درج نماید. در صورتی که اجرای فوری مقرر مشمول جدول پیوست آیین نامه یادشده، مساعد به حال محیط کسب و کار بوده و مغایر با ایمنی یا سلامت مردم نباشد، اجرای مقرر به محض انتشار در پایگاه کسب و کار، با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی بلامانع است.

۳- چنانچه در قوانین، مدت دیگری برای لازم الاجراء شدن مقررات لحاظ شده باشد، همان مدت ملاک عمل خواهد بود.

۴- دستگاه اجرایی نمی تواند اجرایی شدن احکامی از مقرر را که موجب تکلیف برای شهروندان است و یا حقی از آن ها زایل می نماید را به تاریخی پیش از انتشار مقرر در پایگاه کسب و کار تسری دهد. رعایت حقوق مکتسبه شهروندان در هر حال، الزامی است.

۵- در محاسبه مدت زمان لازم الاجراء شدن مقرر، روز انتشار در پایگاه کسب و کار، جزء مدت محسوب نشده و هر ماه سی روز است.

متن نمونه جهت درج در پایان مقرر

پیش نویس این آیین نامه/بخشنامه/دستورالعمل در تاریخ در پایگاه ملی اطلاع رسانی قوانین و مقررات کشور (به نشانی dotic.ir) بارگذاری و در بند/ماده تصویب و پس از انتشار در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار (به نشانی qavanin.ir)، از تاریخ لازم الاجراء است.



تکلیف هشتم) بازگذاری مصوبه در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار (به نشانی

(qavanin.ir)

ماده (۳۰) الحاقی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار	مستند قانونی
<p>وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری معاونت ذی ربط رئیس جمهور حداکثر شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون، با استفاده از ظرفیت‌های موجود نسبت به اصلاح و ارتقاء پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار اقدام نماید. دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۱۸ مکلفند پیش‌نویس آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه خود را یک هفته قبل از صدور، در تارنمای (سایت) خود به اطلاع عموم و فعالان اقتصادی برسانند تا فرصت لازم برای اعلام نظرات عموم یا فعالان اقتصادی و تشکل‌ها وجود داشته باشد. همچنین دستگاه‌های اجرایی مکلفند هرگونه آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه یا مقرر خود را بلافاصله در پایگاه مذکور ثبت نمایند و به اطلاع عموم برسانند. یک سال پس از لازم الاجراء شدن این قانون، مقررات تنها در صورت ثبت در پایگاه موضوع این ماده نافذ می‌باشد.</p>	
ماده (۶) آیین‌نامه لزوم ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار	مستند قانونی
<p>از تاریخ ۱۴۰۲/۲/۲۸، لازم الاجراء شدن مقررات، منوط به ثبت و انتشار آنها در پایگاه است. تبصره - مقررات موجد حق یا تکلیف عمومی، قابل طبقه بندی به عنوان اسرار دولتی نیست و ثبت و انتشار آنها در پایگاه الزامی است.</p>	



فهرست یادآور (چک لیست) تکالیف دستگاه‌های اجرایی
در خصوص تدوین، تصویب و انتشار مقررات مرتبط با محیط کسب و کار

تکالیف	موضوع تکلیف	✓ انجام	× عدم انجام	ملاحظات
اول	معرفی نمایندگان (رابط فناوری و حقوقی) برقراری ارتباط نظام‌مند (سیستمی) با پایگاه قوانین و مقررات کسب و کار qavanli.ir			
دوم	وضع مقرره توسط مرجع یا مقام صلاحیت‌دار معرفی شده			
سوم	نظرخواهی از اتاق‌ها و تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط			
چهارم	درج مقدمه توجیهی			
	ذکر مبنای قانونی وضع مقرره			
	بارگذاری پیوست نظرخواهی			
	الزامات بارگذاری پیش‌نویس مقرره			
	اخذ نظر بالاترین مقام حقوقی دستگاه واضع مقرره			
	تعیین اثر وضع مقرره بر مقررات پیشین			
پنجم	انتشار پیش‌نویس یک هفته قبل از تصویب در نارنمای مرجع وضع			
ششم	انتشار پیش‌نویس یک هفته قبل از تصویب در پایگاه ملی اطلاع‌رسانی dotic.ir			
هفتم	درج تاریخ تصویب			
	توجه به ساختار متعارف مقررات			
	درج مرجع تصویب			
	درج شماره و تاریخ ابلاغ			
	درج تاریخ لازم‌الاجرا شدن مقررات با رعایت حقوق مکتسبه شهروندان			
هشتم	بارگذاری مصوبه در پایگاه قوانین و مقررات کسب و کار qavanli.ir			